

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Нели Петкова Сивкова, дм, FEBO

**Ръководител Катедра по очни болести, Медицински Факултет,
Медицински Университет - Пловдив**

на

**дисертационния труд на тема “Ангио-оптична кохерентна томография при
пациенти с макулна дегенерация, свързана с възрастта” по научната
специалност “Офталмология”, шифър 03.01.36**

на д-р Владимир Николов Ставрев –

редовен докторант към

Катедрата по очни болести на

МУ – Пловдив

за присъждане на образователната и научна степен “доктор”

Научен ръководител: проф.д-р Нели Сивкова, дм, FEBO

Биографични данни

Д-р Владимир Ставрев е на 33 години. През 2011г. завършва Медицински Университет – Пловдив. През 2012г. започва специализация по очни болести в Клиниката по очни болести на УМБАЛ ”Св.Георги”-ЕАД Пловдив. През 2015г. е зачислен като редовен докторант по очни болести в Катедрата по очни болести при МУ – Пловдив. През януари 2017г. придобива специалност по очни болести. Владее писмено и говоримо немски и английски език. Д-р Ставрев участва в редица научни форуми в страната и чужбина. През 2018г. е спечелил Kreissig Travel Grant Award (18-th Euretina Congress, September 20-23, 2018 Vienna).

Актуалност на темата

Макулната дегенерация, свързана с възрастта (МДСВ) е водеща причина за слепота при около 10% от хората над 65г. и повече от 25% във възрастта след 75г. В световен мащаб 8.7% от слепотата се дължи на МДСВ. Загубата на централно зрение представлява сериозен социален и икономически проблем. Съществуват редица възможности за диагностициране на МДСВ. Макар че ФА (флуоресцеинова ангиография) се посочваше доскоро като “златен стандарт” в диагностицирането на това заболяване, все по-голямо значение понастоящем придобива оптичната кохерентна томография (ОСТ). Последната се наложи като новият “златен стандарт” в диагностицирането и проследяването на това

заболяване. Ангио-оптичната кохерентна томография е поредна стъпка в еволюцията на образно-диагностичните методи.

Дисертационният труд на д-р Ставрев изучава именно диагностичната стойност на ангио-ОСТ при болни със суха и влажна форма на МДСВ. Темата е изключително актуална от научна гледна точка и има ценно клинично приложение.

Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Ставрев е написан на 185 стандартни машинописни страници. Структуриран е правилно. Онагледен е с 38 фигури и 28 таблици. Библиографската справка включва 477 литератури източника, от които 7 са на кирилица и 470 на латиница.

Литературният обзор е подробен и изчерпателен като са засегнати различни аспекти на заболяването – исторически данни, етиология и патогенеза, епидемиология, честота и рискови фактори. Цитирани са предимно автори, публикували през последните 5-10 години. Подробно са представени 4-те основни типа CNV (хориодна неоваскуларна мембрана) - класическа, окултна, ретинена ангиоматозна пролиферация и смесена. Детайлно са разгледани основните диагностични методи като основно място се отделя на иновативния метод ангио-ОСТ. Обръща се внимание на предимствата и недостатъците на основните образно-диагностични методи като се подчертава нарастващата роля на ангио-ОСТ в диагностиката и проследяването на МДСВ. Аналитично са обобщени данните от цитираните източници.

Целта на дисертационния труд е добре формулирана – да се изследва клиничната значимост и определи диагностичната стойност на ангио-ОСТ при пациенти със суха и влажна форма на МДСВ, да се оценят предимствата и недостатъците на метода и неговото приложение в рутинната практика.

За постигане на целта са поставени **5 конкретни задачи**.

В раздела **“Материал и методи”** са включени 146 пациента (146 очи), от тях 47 с влажна форма на МДСВ и 99 болни със суха форма на МДСВ. Резултатите са съпоставени с контролна група от 116 здрави лица, разделени на 2 подгрупи с условно приета граница от 55 годишна възраст – 50 лица/очи до 55 г. възраст и 66 лица/очи над 55 г. възраст.

Критериите за включване са добре подбрани и правилно представени. Използвани са основни и допълнителни методи за диагностициране на заболяването включително стереоофталмоскопия, ФА, ОСТ и ангио-ОСТ с анализ на количествените и качествени показатели. От количествените показатели са изследвани: зрителна острота, централна и средна фовейна дебелина, тотален макулен обем, височина на отлепването на РПЕ (ретинен пигментен епител), дебелина на хориоидеята, размер на CNV, количествени показатели за повърхностния съдов плексус и ФАЗ (фовейна аваскуларна зона). От качествените показатели са изследвани: наличие на отлепване на ретинения

пигментен епител, на невроепитела, наличие на интравитреална течност и интегритет на елипсоидната зона.

Използвана е широка гама статистически методи, включени в специализирания програмен пакет версия 19.0 на SPSS (Statistical Package for Social Science), което гарантира достоверност на резултатите.

Резултатите са представени заедно с обсъждането и следват поставените задачи. Получените резултати са разгледани в следния логичен ред – на здрави лица, на болни със суха МДСВ и на пациенти с влажна МДСВ. В табличен вид са онагледени изчислените осреднени стойности на проучваните количествени показатели. Установява се, че с напредване на възрастта размерът на ФАЗ се увеличава като се нарушава нейната циркулярност. При болните с начална и интермедиерна суха форма на МДСВ се установява статистически достоверна промяна единствено в дебелината на хориоидеята в сравнение с контролната група. Пациентите с географска атрофия показват статистически достоверни промени на всички изследвани количествени показатели.

При болните с влажна форма на МДСВ анализът е осъществен независимо от останалите групи. Много добре в отделни фигури са представени собствени OCT-изображения на 4-те вида CNV. Посредством ангио-OCT се обособяват 3 морфологични типа CNV – с форма на “медуза”, с форма на “ветрило” и с неясна форма. Съгласно критериите за активност на Coscas те се категоризират на активни и латентни. Ниската зрителна острота корелира с наличие на активна CNV.

При едновременното използване на OCT, ангио-OCT и ФА изчислената чувствителност на ангио-OCT спрямо ФА/OCT възлиза на 85.1%, а специфичността на ангио-OCT спрямо OCT варира между 90% и 100%. Всичко това налага заключението за много добра съгласуваност, съпоставимост и взаимно допълване при използване на тези три диагностични образни метода.

Изводите от дисертационната работа са общо 10 на брой. Те са добре формулирани и следват поставената цел и задачи. Признавам личните умения на дисертанта в прилагането на използваните в научния труд диагностични методи.

Приносите на дисертацията са 8 на брой. Те са ясно формулирани и логично изведени от получените резултати. Разделени са в три групи: с познавателен, потвърдителен, научно-приложен и оригинален характер. Признавам формулираните приноси и получените резултати за лична заслуга на дисертанта.

Най-значимите от тях са:

- За пръв път в България се анализира приложението на ангио-OCT при суха, неексудативна и влажна, ексудативна форма на МДСВ.

- Извършен е анализ на ФАЗ и плътността на кръвоносните съдове в повърхностния плексус на ретината посредством ангио-ОСТ при пациенти със суха форма на МДСВ.
- Извършен е комплексен анализ на CNV посредством ангио-ОСТ при пациенти с ексудативна МДСВ.
- Доказва се високата чувствителност и специфичност на метода ангио-ОСТ спрямо конвенционалните ОСТ и ФА при много добра съгласуваност и съпоставимост на трите метода.

Публикации, свързани с дисертационния труд

Д-р Ставрев има 5 публикации във връзка с дисертацията – 4 в български списания и 1 на английски език в международно сисание. Той е участвал с научни съобщения в общо 6 научни форума, от които 4 у нас и 2 в чужбина.

Авторефератът е представен на 57 страници. Съдържанието му отразява изчерпателно основните резултати, постигнати в дисертацията.

Лични впечатления

Познавам д-р Владимир Ставрев като задълбочен, етичен и отговорен лекар, млад учен и преподавател с потенциал за академично развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Научният труд на д-р Владимир Ставрев предлага завършен, клиничен анализ на собствените резултати по интересен и актуален за страната проблем. Той напълно отговаря на всички изисквания за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за приложението му в МУ - Пловдив. Убедено давам своята *положителна оценка и предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително за присъждане на д-р Владимир Николов Ставрев на образователната и научна степен “доктор” по научната специалност “офталмология”*.

23.09.2020г.
Пловдив

Проф. д-р Нели Сивкова, дм, FEBO